

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 529/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Bartoš, s. r. o., Martina Granca 44, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Bartoš, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 CoR 7/2019-183 z 20. augusta 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 1. decembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 CoR 7/2019-183 z 20. augusta 2020 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“). Navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj napadnutého rozsudku vyplýva, že sťažovateľka vo veci samej vystupovala v procesnom postavení žalovanej proti žalobkyni obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“), vo veci žaloby (podanej 18. augusta 2015, pozn.) o zrušenie rozhodcovského rozsudku (č. k. RD/75/2015 z 30. júna 2015, pozn.). Ako prvoinštančný súd vo veci rozhodol Okresný súd Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 23 Cr 5/2016-101 z 3. októbra 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým zrušil rozhodcovský rozsudok a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

3. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu a žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu nebolo možné podať opravný prostriedok. Dospela k záveru, že účinným prostriedkom ochrany jej práv zostala len ústavná sťažnosť.

4. Krajský súd v napadnutom rozsudku potvrdenie rozsudku okresného súdu v podstatnej časti odôvodnil tým, že sa stotožnil s právnym názorom okresného súdu o nedostatku právomoci rozhodcovského súdu vo veci konať a rozhodnúť, čo viedlo k zrušeniu predmetného rozhodcovského rozsudku. Uviedol, že rozhodcovský súd sa síce v rozhodcovskom rozsudku s námietkou o nedostatku svojej právomoci vysporiadal poukazom na § 4 ods. 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“), avšak neuviedol, z akých listinných dôkazov vychádzal a čím mal za preukázanú vôľu strán uzavrieť rozhodcovskú doložku. Poukázal na to, že objednávka ani e-mailová komunikácia medzi sporovými stranami neobsahujú odkaz na Všeobecné zasielateľské podmienky sťažovateľky, a teda neboli splnené podmienky podľa § 4 ods. 4 zákona o rozhodcovskom konaní. Dodal, že zverejnenie webovej stránky sťažovateľky (na ktorej sa už uvedené zasielateľské podmienky nachádzali, pozn.) pri e-mailovej komunikácii nezakladá skutočnosť, že s nimi bola žalobkyňa oboznámená ako so súčasťou zmluvy o preprave, teda nedošlo k uzatvoreniu rozhodcovskej doložky, a preto rozhodcovský súd nemal právomoc vo veci rozhodovať. K námietke sťažovateľky, že prvoinštančný súd nerešpektoval právny názor a príkaz na postup vyslovený odvolacím súdom (v uznesení č. k. 3 CoR 4/2016-86 z 30. decembra 2016, ktorým krajský súd zmenil uznesenie okresného súdu č. k. 23 Cr 5/2016-64 z 24. augusta 2016 tak, že zamietol návrh na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, pozn.), uviedol, že krajský súd len vyslovil svoj názor, ako sa mu predbežne javila pravdepodobnosť zrušenia rozhodcovského rozsudku, navyše bez bližšieho preskúmania opodstatnenosti žaloby, nešlo však o záväzný právny názor. Vo vzťahu k námietke, že žalobkyňa v žalobnom návrhu neuviedla, ako má súd po zrušení rozhodcovského rozsudku pokračovať, uviedol, že to nebola povinná v žalobe uviesť, takáto povinnosť jej nevyplýva z ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, ako ani z ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Dodal, že je na uvážení žalobkyne, či vo vzťahu k nároku sťažovateľky v budúcnosti uplatní prostriedky procesnej obrany, alebo zostane pasívna. Pokiaľ ide o námietku o zániku ekonomického predmetu sporu medzi sporovými stranami, uviedol, že predmetom sporu bolo posúdenie existencie rozhodcovskej doložky a z toho vyplývajúcej právomoci rozhodcovského súdu na rozhodovanie, nie meritórny prieskum rozhodcovského rozsudku. Nie je možné stotožniť sa s názorom sťažovateľky, že tým, že žalobkyňa uznala svoj záväzok, zároveň uznala aj arbitrabilitu rozhodcovského súdu. Ako nedôvodnú vyhodnotil aj námietku o nedostatočnom odôvodnení rozsudku okresného súdu. K tomu uviedol, že okresný súd dostatočne vysvetlil svoje právne závery, ako k nim dospel, a bral do úvahy všetky podstatné okolnosti prejednávanej veci.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému rozsudku namieta, že jeho vydaním došlo k porušeniu princípu spravodlivého súdneho konania a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia. Argumentuje,

že došlo k nesprávnemu posudzovaniu rozhodcovského konania, akoby išlo o spotrebiteľskú arbitráž, pričom išlo o obchodnú arbitráž. Má za to, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný, že krajský súd poprel istotu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia aj princíp inštančnej záväznosti definovaný v § 391 ods. 3 CSP. Podľa sťažovateľky krajský súd nesprávne uzavrel, že konanie sa má skončiť iba zrušením rozhodcovského rozsudku, odklonil sa od správnej aplikácie zákona o rozhodcovskom konaní. Považuje ho za reštriktívne, svojvoľné a arbitrárne, nekorešpondujúce s existujúcou dôkaznou a procesnou situáciou. Namieta, že krajský súd bez akéhokoľvek kritického a logického, resp. preskúmateľného odôvodnenia potvrdil rozsudok okresného súdu, v ktorom boli na vec aplikované procesne neplatné a neaktuálne právne názory. Poukázala na to, že prelamuje aj predošlý úplne opačný názor vyslovený iným senátom krajského súdu bez toho, aby tento odklon krajský súd odôvodnil. Uviedla, že bola nespornou skutočnosť, že sťažovateľka (ako prepravca, pozn.) a žalobkyňa (ako objednávateľ, pozn.) uzatvorili prepravnú zmluvu, na základe ktorej vznikla sťažovateľke pohľadávka, že zmluva vznikla po vzájomnej elektronickej komunikácii a po odovzdaní si informácií vrátane tej, že sa obchod riadi všeobecnými zasielateľskými podmienkami sťažovateľky. Dodala, že forma, ktorou bola uzatvorená rozhodcovská zmluva, je plne v súlade so štandardným výkladom zákona o rozhodcovskom konaní a so štandardným výkladom prejavu vôle podľa modelového zákona UNCITRAL. Na záver dodala, že krajský súd náležite neodôvodnil jej námietky týkajúce sa nesprávneho posúdenia veci a bez racionálnych dôvodov odmietol ňou uvedenú argumentáciu, čím sťažovateľke nebol daný priestor na uplatnenie jej procesných práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu. Sťažovateľka namieta, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný, že sa krajský súd odklonil od správnej aplikácie zákona o rozhodcovskom konaní a došlo k nesprávnemu posudzovaniu rozhodcovského konania, akoby išlo o spotrebiteľskú arbitráž. Má za to, že náležite neodôvodnil jej námietky týkajúce sa nesprávneho posúdenia veci a bez racionálnych dôvodov odmietol ňou uvedenú argumentáciu.

7. Overovaním na Informačnom centre okresného súdu bolo zistené, že napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 2. októbra 2020 a žiadnou zo sporových strán proti nemu nebolo podané dovolanie.

8. Zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v § 132 ods. 2 zakotvuje princíp subsidiarity a ustanovuje, že ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich

uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 207/2020).

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Citovaná právna úprava presunula ťažisko tvrdenia a preukazovania väd zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na dovolateľa, ktorý limity posúdenia prípustnosti dovolania určuje obsahom podaného dovolania. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku namieta práve tú skutočnosť, že jeho vydaním došlo k odopretiu jej práva na spravodlivé súdne konanie, resp. práva na spravodlivý proces, a k porušeniu princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, že je nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné. Argumentuje tiež tým, že jej nebol daný priestor na uplatnenie jej procesných práv, že krajský súd konal v rozpore s ustanoveniami Civilného sporového poriadku a odklonil sa od správnej aplikácie zákona o rozhodcovskom konaní.

10. „Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti)“ [uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017].

11. V zmysle judikatúry ústavného súdu, ako aj judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) právo na spravodlivý proces vyžaduje, aby rozhodnutia súdu boli zdôvodnené a presvedčivé. Odôvodnenie rozhodnutia je aj zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny.

11.1. Ústavný súd v postoji k odôvodneniu súdneho rozhodnutia ako integrálneho prvku základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ľudského práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prevzal koncepciu z case-law ESLP (k tomu napr. rozsudok Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. 1. 1999). Otázku, či všeobecný súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Podstatnou požiadavkou na súdne rozhodnutie súladné s čl. 6 ods. 1 dohovoru je, aby súd riadne odôvodnil argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci.

12. Vychádzajúc z už uvedeného, ako aj z dôvodov ústavnej sťažnosti, v danej veci sťažovateľka nepodaním dovolania podľa § 420 písm. f) CSP proti napadnutému rozsudku nevyčerpala právny prostriedok, ktorý jej priznáva zákon na ochranu jej základných práv a slobôd.

13. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti ústavným súdom v situácii, keď sťažovateľka nevyužila prostriedok ochrany svojich práv, ktorý jej zákon účinne poskytoval, teda nepodala dovolanie, hoci ho podať mohla a mala, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 562/2017).

14. Pretože sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti netvrdila, že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, neprichádzal do úvahy ani prípadný možný postup podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

15. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. októbra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu